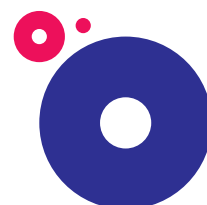

Bestyrelsens beretning 2022

Dansk
Folkeoplysnings
Samråd

Indhold

Forord v/Per Paludan Hansen	3
Folkeoplysningens Dag og Pris: To premierer på samme dag	4
FVU/OBU: Motiverende og fleksibel voksenuddannelse	7
Folketingsvalg: En ny politisk virkelighed	10
Bæredygtig uddannelse: Hvilken rigdom!	12
Foreningsvilkår: Nu må bankerne behandle foreninger fornuftigt	16
Undersøgelse: Tilfredse medlemmer – plads til forbedring	18
Organisationen: Styr på arbejdsmiljøet og fornyelse i bestyrelsen	20
Resten: ... Og alt det andet	22
Medlemsorganisationer	24
Bestyrelse	25
Netværk og repræsentation	26

Om årets beretning

Beretningen består af en række artikler, der hver især sætter fokus på de vigtigste dele af vores arbejde.

Økonomipapirer, forslag og andre bilag til repræsentantskabsmødet udsendes særskilt.

Redaktion: Michael Voss
Lay-out: Rikke Saabye
Trykkeri: Novagraf

Forord

Sæt lys og pris på folkeoplysningen

Gang på gang giver kursister og deltagere udtryk for, hvor stor pris de sætter på den læring, de opnår, og de fællesskaber, de er en del af, når de er med i folkeoplysende aktiviteter. Det oplever undervisere, skoleledere og foreningsle-

dere, og det er efter men mening en velfortjent ros og anerkendelse.

Med den nye Folkeoplysningens Pris trækker DFS denne daglige indsat frem i lyset – med særlig spot på dem, der skaber udvikling og nye former for folkeoplysning.

Det tror jeg er vigtigt, fordi alt for mange gode aktiviteter lever skjult for alle andre end de faktiske deltagere. Det er ærgerligt – ikke mindst, fordi vi i folkeoplysningen så ikke lærer af hinandens erfaringer, og vi får ikke mulighed for at blive inspirerede.

For DFS er det kerneopgave at synliggøre de folkeoplysende aktiviteter og skabe rum for den gensidige inspiration. Derfor var det meget tilfredsstillende, at mange af deltagerne på vores anden nyskabelse, Folkeoplysningens Dag, sagde, at netop inspiration var, hvad de fik ud at være med.

Der er også et andet – og måske større – problem forbundet med, at folkeoplysningen lever for meget i det skjulte. Det er den evige risiko for, at de folkeoplysende skoler står bagerst i køen, når politikerne skal fordele de økonomiske midler, og at vores behov for ændrede rammer og regler prioriteres til sidst.

Hvis vi skal undgå, at det skal gå sådan hver gang, må vi hele tiden vise beslutningstagerne, hvad der sker i folkeoplysningen, og hvilke samfundsproblemer vores aktiviteter er med til at løse. Det er en indsats, som DFS har lagt mange kræfter i 2022 – i tæt samarbejde med medlemmerne.

Vi gik velforberedte ind i valgkampen med vores bud på, hvad en ny regering kan gøre for at lette og styrke det folkeoplysende arbejde. Vi fik ikke et hovedafsnit om folkeoplysning i regeringsgrundlaget. Mindre kan også gøre det, og det er et arbejde, hvor resultaterne først viser sig hen ad vejen.

Jeg vil også pege det spændende oplæg som en række af vores medlemsorganisationer sammen med DFS udarbejdede om voksen- og efteruddannelserne og ordblindeundervisningen. Her har de folkeoplysende skoler noget særligt at bidrage med, og med oplægget viste vi, at vi har kvalificerede bud på, hvordan området kan udvikles.

Et helt tydeligt og meget konkret resultat fik vi, da Skattestyrelsen udarbejdede et særligt regelsæt – kaldet et styringssignal - for moms på folkeoplysende aktiviteter. Her blev vi undtaget med direkte henvisning til folkeoplysningens placering som en del af dansk kultur – beskrevet på en måde, vi ikke selv kunne have gjort bedre.

I 2022 har DFS gjort rigtig meget for at sætte fokus og pris på folkeoplysningen og for at skaffe den nødvendige anerkendelse. I det lys glæder det mig selvfølgelig, at langt de fleste medlemmer også sætter pris på DFS' arbejde – sådan som en undersøgelse sidst på året viste.

Per Paludan Hansen, formand

"JEG TAKKER MED MIT HJERTE, MIN HJERNE OG MINE HÆNDER. MIN DRØM OM AT SÆTTE GANG I LOKAL HANDLING OG OMSTILLING I HELE DANMARK BLEV TIL VIRKELIGHED (...)."

Bent Mariager

"NOGET, SOM JEG SÆRLIGT VIL TAGE MED MIG FRA I DAG, ER MULIGHEDEN FOR NYE SAMARBEJDER PÅ TVÆRS AF FOLKEOPLYSNINGSOMRÅDET."

Deltager til Folkeoplysningens Dag 2022

Folkeoplysningens Dag og Pris: To premierer på samme dag

En ny pris og et nyt årligt arrangement. Det præsenterede vi i oktober, da Grønne Nabofællesskaber fik Folkeoplysningens Pris, og Kulturhus Bunkeren i Aarhus var scenen for Folkeoplysningens Dag.

Det var med begejstring, at Bent Mariager modtog Folkeoplysningens Pris 2022 på vegne af Grønne Nabofællesskaber:

"Jeg takker med mit hjerte, mine hjerne og mine hænder. Min drøm om at sætte gang i lokal handling og omstilling i hele Danmark blev til virkelighed, og jeg står her i dag med jer og er beæret over at modtage Folkeoplysningens Pris".

Borgerinitiativet – der består af 146 grønne fællesskaber i 88 kommuner – fik prisen for at have igangsat et ekstraordinært folkeoplysende tiltag, som med stor gennemslagskraft har udviklet folkeoplysningen og skabt nye fællesskaber.

Vi har indstiftet prisen som en årlig begivenhed for at fejre folkeoplysningen og den sammenhængskraft, som folkeoplysningen skaber i samfundet.

Grønne Nabofællesskaber vandt prisen i konkurrence med fire andre nominerede, som også var til stede ved overrækkelsen:

- Brobyggeruddannelsen (Foreningen Brobyggerne)
- Online-rejser (Demokrati i Europa, Oplysningsforbundet)
- Goldschmidts Musikakademi
- Røst (Vallekilde Højskole og Ungdomsbureauet).

Aktivt medborgerskab

De fem aktiviteter – og den endelige vinder – var udvalgt af en jury bestående af Bernhard Trier Frederiksen fra Oplysningsforbundet Fora, Søren Børsting fra Højskolerne, Adam Meinertz fra Folk & Sikkerhed, Pia Sverdrup-Jensen fra Dansk Amatør Orkester Samvirke, Annemarie Balle fra Folkevirke og Natacha Holst Hansen fra DFS.

Juryen lagde bl.a. vægt på, at Grønne Nabofællesskaber går forrest og viser nye muligheder for folkeoplysningen. Samtidig var juryen begejstret for, at initiativet er med til at udvikle det aktive medborgerskab, hvor borgerne

inviteres til at deltage i nye bæredygtige fællesskaber ud fra borgernes egen lyst og interesse.

Valget af Grønne Nabofællesskaber understregede, at vi gerne ser ud over DFS' egne rækker, når vi uddeler prisen. Med prisen fulgte 10.000 kr. øremærket til at udbrede det folkeoplysende initiativ.

Folkeoplysningens Dag

Grønne Nabofællesskaber modtog prisen som afslutning på Folkeoplysningens Dag, som fandt sted i det nye Kulturhus Bunkeren, der er en del af FO-Aarhus. Som forum for nye tanker om folkeoplysning og gensidig inspiration skal Folkeoplysningens Dag erstatte DFS' hidtidige årlige medlemsmøder.

Temaet var "Folkeoplysning under forandring". På programmet var såkaldte 'fortælleværksteder', hvor deltagerne fik lejlighed til at fortælle deres personlige historier fra folkeoplysningen.

FVU/OBU

DFS foreslog motiverende og fleksibel voksenuddannelse

Forberedende Voksenuddannelse (FVU) og Ordblindeundervisning (OBU) er for mange mennesker det første skridt ind i voksen- og efteruddannelserne. DFS præsenterede i 2022 ni forslag til, hvordan flere kan komme med på vognen.

Hvordan får vi flere til at efteruddanne sig og skaffe sig de kompetencer, der skal til på arbejdsmarkedet i dag og i morgen? Det var en af de store samfundsdebatter i 2022, og alt tyder på, at det også bliver det i de kommende år.

Reformkommissionen med professor Nina Smith som formand beskæftiger sig med disse problemer. Den præsenterede første sæt anbefalinger i 2022, og der følger mere i 2023.

En af de knapper, der skal drejes på, er utvivlsomt rekrutteringen til de nederste trin på VEU-trappen, FVU og OBU. For det første er grundlæggende læse-, skrive-, regne- og it-kompetencer en forudsætning for at videreuddanne sig i et bestemt fag eller til et bestemt jobområde. For det andet kan de, der befinder sig i den situation, opnå den nødvendige selvtillid og motivation til at efteruddanne sig ved at deltage i FVU og OBU.

En VIVE-undersøgelse fra 2021 viser, at 12 procent af de 16-65-årige danskere har mindre gode læsefærdigheder og 11 procent mindre gode regnefærdigheder.

Ni forslag baseret på erfaringer

Knap en tredjedel af den forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning, leveres i dag af folkeoplysende skoler. Med afsæt i de erfaringer udarbejdede DFS' VEU-gruppe i august 2022 ni fælles anbefalinger til en styrket VEU. Gruppen består af repræsentanter for Daghøjskoleforeningen og de fem store oplysningsforbund.

Et panel bestående af Grundtvigsk Forums formand, Kirsten M. Andersen, forkvinden for Dansk Ungdoms Fællesråd, Christine Ravn og DFS-formand, Per Paludan Hansen, gik i kødet på de mange dilemmaer, som folkeoplysende skoler og foreninger møder i det daglige.

Zakia Elvang fra konsulenthuset, We Do Democracy, gav sit bud på, hvordan demokratiske hybrider og borgerinddragelse kan bidrage til at skabe demokratisk optimisme. Herefter fulgte flere oplæg fra folkeoplysende aktører, der har delte erfaringer med at udvikle nye aktiviteter.

Inviterer til gentagelse

Ikke alene prisvinderen og de øvrige nominerede var begejstrede. Også dagens deltagere gav udtryk for stor tilfredshed i interviews til nyhedsbrevet og i et efterfølgende spørgeskema. Så vi er ikke i tvivl om, at Folkeoplysningens Pris og Folkeoplysningens Dag vil blive gentaget i 2023.

"JEG HAR FÅET RIGTIG MANGE FEDETING MED FRA I DAG. JEG SYNES, JEG ER BLEVET MEGET INSPIRERET AF, HVAD DER FOREGÅR I FOLKEOPLYSNINGEN I RESTEN AF DANMARK."

Deltager til Folkeoplysningens Dag 2022

Forberedende voksenundervisning (FVU) og ordblindeundervisning (OBU)

Årselever fordelt på institutionstype i 2021

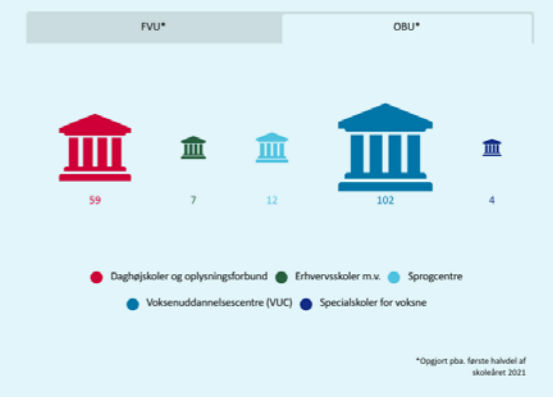

Foto: Peter Grosen

I en artikel på DFS' hjemmeside om udspillet forklarede Randi Jensen, der er bestyrelsesmedlem i DFS og sekretariatsleder i Daghøjskoleforeningen, hvad de folkeoplysende skoler særligt kan på dette område.

”Det helt store problem er, at alt for mange har slået sig på folkeskolen og andre dele af undervisningssystemet. Derfor undgår de helst uddannelse, og det er nødvendigt at have fleksible tilbud, som tager højde for den enkeltes barrierer og muligheder.

Motivationen er det helt store problem. Som professor Knud Illeris engang formulerede det, så ved de ufaglærte godt, at de skal uddanne sig, men de har ikke lyst.

Det er her, de folkeoplysende skolers FVU og Ordblindundervisning kan noget. Vi kan give folk en første oplevelse af at deltage i uddannelse, uden at det gør ondt - en oplevelse af, at de kan klare det.”

For mange kasser

Humaira Nasim, der er vicedirektør i AOF-Danmark, forklarede, hvad det er for problemer, som de ni DFS-anbefalinger vil kunne løse:

”Der er alt for meget bureaukrati, som potentielle kursister, arbejdsgivere eller kommuner ikke kan navigere rundt i, og så er den offentlige del af VEU bygget alt for meget op i kasser, der ikke passer til dem, systemet skal betjene.

Vi udnytter slet ikke potentialet, fordi det er alt for bureaukratisk for arbejdsgiverne at oprette kurser. Det

Randi Jensen

Humaira Nasim

er derfor, at vi foreslår, at FVU til ledige frigøres fra de kommunale kasser og kommer ind under betalingsloven med et statsligt taxametertilskud. Det vil fjerne en del unødigt dobbeltadministration.”

Senere på efteråret offentliggjorde EVA en undersøgelse af OBU, der underbyggede flere af DFS' forslag.

Udskudt endnu engang

Mange af de ændringer, der er nødvendige inden for FVU og OBU, har skiftende regeringer overladt til trepartsforhandlinger mellem regering, arbejdsgivere og lønmodtagere. Derfor var det en skuffelse, at den eksisterende trepartsaftale endnu engang blev forlænget uændret et år.

Fotos: AOF-Danmark

NI ANBEFALINGER TIL ET STYRKET VEU – I OVERSKRIFTER:

- FVU skal undtages fra betalingsloven.
- FVU Digital og FVU Engelsk skal gøres til permanente fagtilbud, som er åbne for borgere både i og uden for beskæftigelse.
- FVU Start skal tilbydes med flere trin for at tilgodese hele målgruppen.
- Tidsrammer for de enkelte FVU-trin skal udvides.
- Der skal gives mere tid til gennemførelse af trinprøver.
- Der bør indføres et mere fleksibelt tilskudssystem med tillægstaxameter, så det bliver økonomisk rentabelt at udbyde OBU på mindre hold (ned til 3 deltagere).
- OBU-udredning og FVU-screening bør tilpasses den enkelte kursist og virksomhed.
- Opsøgende arbejde skal udløse taxametertilskud, når rekruttering af deltagere i målgruppen lykkes.
- Tillægstaxameteret skal hæves til virksomhedsrettede OBU- og FVU-forløb.

Til gengæld skrev den nye regering i sit grundlag:

”Regeringen vil arbejde for at opkvalificere flere ufaglærte voksne gennem styrkede muligheder for opkvalificering og efteruddannelse gennem hele arbejdslivet.”

Det modtog DFS' formand Per Paludan Hansen med tilfredshed: ”Her har de folkeoplysende skoler og foreningers fleksible, dannende og trygge miljøer rigtig meget at bidrage med.”

Folketingsvalg

En ny politisk virkelighed

DFS brugte valgkampen til at sætte folkeoplysningens kvaliteter i spil inden for temaer som den grønne omstilling, digital ulighed og unges trivsel.

Med valgudskrivelsen den 5. oktober 2022 lagde statsminister Mette Frederiksen kimen til en ny politisk virkelighed. Folket skulle høres og mandatene genfordeles. Alt var oppe i luften.

Det gjaldt også for DFS, som intensiverede vores arbejde med at bringe folkeoplysningen ind på den politiske dagsorden. Her satte vi fokus vores hovedtemaer: Folkelig grøn omstilling, unges trivsel, fleksibel adgang til uddannelse og arbejdsmarked, digital ulighed og folkeoplysningens grundvilkår.

Vi brugte tid og ressourcer på at sende politiske positionspapirer til en lang række partier, og vi sendte inspirationsmateriale til vores bagland i et forsøg på at fremme folkeoplysningens kvaliteter i fællesskab.

Vi fik også bragt flere debatindlæg i Altinget og Jyllands-Posten, og vi afholdt en kulturpolitisk samtale i 'Demokrati Garage' i Københavns nordvestkvarter. Alt sammen i forsøg på at præge det senere regeringsgrundlag.

Blik for civilsamfundet

Det er vanskeligt at vurdere, om indsatsen bar frugt. Ved første gennemlæsning glimrede ordet "folkeoplysning" i hvert fald ved sit fravær i Socialdemokratiets, Venstres og Moderaternes regeringsgrundlag, Ansvar for Danmark.

Men regeringsgrundlaget indeholder alligevel en lang række såkaldte "politiske kroge", som folkeoplysningen kan spille ind i.

Regeringen lægger bl.a. op til, at de frivillige foreninger ikke længere skal drukne i bureaukrati. Det skal være lettere og billigere for foreninger at oprette og drive bankkonti.

Samtidig åbner regeringen op for at: "reformere forældet lovgivning, rydde op i tilsandede strukturer og styrke kulturlivet i hele landet" – uden dog at specificere, om dette reformarbejde også omfatter Folkeoplysningsloven.

"JEG HÆFTER MIG ISÆR VED, AT REGERINGEN HAR BLIK FOR DEN STORE BETYDNING, SOM CIVILSAMFUNDET, KULTUREN OG FORENINGSLIVET HAR FOR SAMMENHÆNGSKRAFTEN PÅ TVÆRS AF DANMARK."

Per Paludan Hansen

På det kulturelle område har regeringen en ambition om at formulere en samlet kulturpolitik, der skal løfte kunsten og kulturens stilling i samfundet og sætte pejlemærker for de enkelte kunst- og kulturområder. Og regeringen planlægger også at nedsætte et råd, der skal afdække og diskutere, hvordan kunst og kultur kan bidrage til at løse tidens store kriser, herunder klimakrisen, naturkrisen, velfærdskrisen og trivselskrisen.

Endeligt har den nye regering også fokus på at fremme voksen- og efteruddannelsesområdet, hvor folkeoplysende skoler og foreninger i dag udbyder forberedende voksenundervisning, FVU, og ordblindeundervisning, OBU.

Et ambitiøst regeringsgrundlag

I forbindelse med offentliggørelsen af regeringsgrundlaget udtalte DFS' formand, Per Paludan Hansen:

"Jeg hæfter mig især ved, at regeringen har blik for den store betydning, som civilsamfundet, kulturen og foreningslivet har for sammenhængskraften på tværs af Danmark. I folkeoplysningen står vi for eksempel klar til at samarbejde med kommunerne om at inddrage de lokale foreninger i velfærdssamfundet, som regeringen lægger op til."

I løbet af 2023 vil DFS følge, hvordan regeringsgrundlaget bliver udmøntet. Her vil vi have fokus på at spille de folkeoplysende skoler og foreningers kvaliteter ind i det politiske arbejde.

Foto: Klaus Holsting

Uddannelse for bæredygtig udvikling Hvilken rigdom!

”Verdens største idekatalog” kaldte undervisningsministeren den rapport, som DFS sammen med 80 andre organisationer udarbejdede om uddannelse for bæredygtighed.

DFS og en håndfuld af vores medlemsorganisationer var med til at udarbejde en omfattende rapport med tanker om, perspektiver for og eksempler på, hvordan hele uddannelsesområdet kan blive et redskab for bæredygtig udvikling.

Helt fantastisk

Da rapporten i september blev overrakt til daværende undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Thiel, kvitterede hun med denne kommentar:

”Hvilken rigdom! Det her kan bringe os et helt nyt sted hen. Her får man her verdens største idekatalog. Her ligger en fire, fem eller syv-årsplan, som man bare kan sætte hak ved, når man vil rykke på den bæredygtige udvikling. Det synes jeg er helt fantastisk.”

Det store UBU-samarbejde var opdelt i otte partnerskaber, og det ene beskæftigede sig med folkeoplysning. Her bidrog DFS’ medlemmer med i alt 16 eksempler på bæredygtighed. Tre af eksemplerne optræder i bokse på næste opslag.

Bæredygtig dannelse

Ved præsentationen sagde Elsebeth Gerner Nielsen, der er formand for den danske UNESCO Nationalkommission:

”Folkeoplysningen vil forsøge at skabe de bedst tænkelige rammer for at blive samfundets offentlige eksperimentarium i udvikling af bæredygtig dannelse. Hermed tænkes på en dannelsesproces, hvor vi lærer at omgås hinanden og den øvrige natur.

Vi vil række ud til alle mennesker. Vi vil hjælpe dem med at få den viden og de kompetencer, der skal til.

”DFS-medlemmer var også med til at udarbejde afsnittet om voksen- og efteruddannelse.

Tæt samarbejde med medlemmerne

For DFS var det værdifuldt at arbejde tæt sammen med en del af de DFS’ medlemsorganisationer, der også ser bæredygtighed som afgørende for folkeoplysningens fremtid.

”De kan nå den del af borgerne, der står uden for de formelle uddannelsessystemer. Folkeoplysningen er nødvendig for at få alle borgere med på bæredygtighedsdagsordenen og udstyre dem med viden og de nødven-

dige handlekompetencer, der skal til for at få den grønne omstilling til at lykkes,” sagde Natacha Holst Hansen, som repræsenterede DFS i samarbejdet.

Efter præsentationen af rapporten har UBU-samarbejdet fokuseret på at skaffe finansiering til det videre arbejde.

Puljer og priser

DFS priorerede bæredygtighed i årets uddeling af puljemidler og ved uddelingen af Folkeoplysningens Pris, som gik til Grønne Nabofællesskaber.

I løbet af 2022 har DFS’ bæredygtighedsnetværk gennemført en række møder.

VALLEKILDE HØJSKOLE:

Clean Out Loud

Siden 2011 har højskolens elever og lærere arbejdet på projektet, hvor de sammen med festivalens arrangører har skabt en anderledes camp på Roskilde Festival.

Her rydder folk op efter sig selv, affalds-sorterer og efterlader pladsen lige så fin, som da de kom.

AOF CENTER SYDFYN:

Sydfynske klimafamilier

I projektet deltog fire familier, som forpligtede sig på at leve mere klimavenligt i tre måneder for at se og måle på, hvor meget en helt almindelig familie kan nedsætte sit CO2-aftryk.

Undervejs har familierne fået gode klimaråd, stillet en el-bil til rådighed og ellers selv valgt og prioriteret, hvor de ville sætte ind.

AOF gennemførte projektet i samarbejde med Det Økologiske Råd og den lokale virksomhed Go2Green.

DAGHØJSKOLEN KOMPETENCEHUSET:

Genbrugslaboratoriet

Genbrugslaboratoriet er et åbent værksted for alle, som vil sy og genanvende gamle tekstiler til nye produkter.

Værkstedet har også til formål at skabe et fagligt fællesskab omkring re-use og upcycling.

Til værkstedet er tilknyttet en erfaren syerske, som kan hjælpe og vejlede brugerne, der også selv er aktive vidensdelere.

Eksempler fra UBU-rapporten

Foreningsvilkår

Nu bør bankerne behandle foreninger fornuftigt

Halvandet års indsats betyder, at bankerne ikke længere behøver at udsætte foreninger for et rigtigt kontrolregime. Det er et fremskridt med begrænsninger, men det nye regeringsgrundlag gav grund til optimisme.

Allerede i sidste års beretning kunne vi fortælle om DFS' arbejde for at gøre op med de urimelige og besværlige kontrol- og dokumentationskrav, som mange foreninger udsættes for i deres bank – som regel begrundet med hvidvaskloven. Det førte i 2021 til et sæt anbefalinger fra en arbejdsgruppe bestående af Finans Danmark, otte foreningsparaplyer, inkl. DFS, og en række myndigheder. Et af forslagene var forpligtende regler for bankernes kontrol med foreningerne.

Vejledning med muligheder

I løbet af 2022 blev det tydeligt, at regering og myndigheder entydigt havde en ny vejledning fra Finanstilsynet som løsning. Den oprindelige arbejdsgruppes deltagere indgik i arbejdet med vejledningen, som var ved at være klar i efteråret.

Helt frem til det tidspunkt var foreningsgruppen i tæt dialog med politikere fra flere partier, der også mente, at vejledningen ikke var den optimale løsning. Politikerne gik i dialog med erhvervsminister Simon Kollerup om at forbedre vejledningen, så den ikke kun gav bankerne mulighed for at behandle foreningerne anderledes, men også pålagde dem det - alternativt at ændre loven.

Det var i store træk samme kritik og samme forslag, som DFS havde med i vores høringsvar til vejledningen.

Valget satte pres på

Lige netop i den fase begyndte valgtrummerne at rumle. Vejledningen skulle offentliggøres, inden valget blev udskrevet. Ellers var der overhængende risiko for, at en ny regering ville begynde helt forfra og dermed udsætte ethvert fremskridt halve eller hele år.

Derfor blev foreningsgruppen enige med vores politiske kontakter om ikke at presse mere på for at få forbedret vejledningen. Til gengæld blev der indgået en politisk aftale om, at vejledningen skal evalueres i 2024 med henblik på eventuelt mere vidtgående regelændringer. Fem minutter i tolv, dvs. dagen før valget blev udskrevet, udsendte Finanstilsynet den nye vejledning.

På det tidspunkt ændrede DFS' arbejde karakter. Nu handlede det ikke længere om at udvikle og forhandle sig til bedre regler. I stedet gik vi i gang med at rådgive vores medlemsorganisationer og de lokale foreninger om, hvordan de kan bruge vejledningen til at opnå bedre behandling i deres bank.

Vi producerede rådgivningsmateriale til foreningerne, som de kan bruge i dialogen med deres bank, og vi etablerede et netværk for de konsulenter i medlemsorganisationerne, der skal stå for den konkrete rådgivning af deres foreninger. Samtidig sikrede vi os en dækning i flere medier, der kunne sprede kendskabet til vejledningen.

Den nye kulturminister, Jakob Engel-Schmidt, har gjort bedre forhold for foreningerne i bankerne til en mærkesag. (Foto: Steen Brogaard)

KULTURMINISTERIETS UNDERSØGELSE:

Meget administrativt arbejde skræmmer frivillige

Det fremgik af den rapport, som Kulturministeriet udsendte i september på baggrund af en større undersøgelse blandt foreningsaktive i Danmark. DFS indgik i en baggrundsgruppe for undersøgelsen og bidrog med at skaffe besvarelser af et spørgeskema og andre inputs.

Undersøgelsen gav et noget dystert billede. Halvdelen af de frivillige i undersøgelsen overvejer at droppe foreningsarbejdet, og halvdelen af dem begrundede det med administrativt bøvvl.

”Lad foreningsmedlemmerne være aktive med den sag eller den opgave, de brænder for og ikke alt muligt andet,” sagde DFS' formand, Per Paludan Hansen, i en kommentar.

Undersøgelsen oplyste, at foreningsaktives ønsker til bedre arbejdsbetingelser. Men kulturministeren nåede ikke at sætte handling bag, før der blev valg og regeringsskifte. Også det vil DFS følge op på i 2023.

Undersøgelse

Langt de fleste medlemmer er tilfredse

I 2022 spurgte vi medlemmerne, hvad de mener om os. Fire ud fem svarede, at DFS lever op til deres forventninger.

For en branche- og paraplyorganisation som DFS er det vigtigste succeskriterie, at medlemsorganisationerne er tilfredse med os. I hverdagen sætter vi medlemmerne i centrum. Vi iværksætter aktiviteter på baggrund af medlemmernes ønsker, og vi er løbende i dialog med dem om, hvordan vi kan gøre det anderledes og bedre.

Med undersøgelsen fik vi et mere systematisk indblik i medlemmernes behov og ønsker. Den gav et samlet billede af, om de medlemsfordele, vi tilbyder, er attraktive for vores medlemsorganisationer. Vi fik bedre afsæt til at vurdere, om og hvordan vi skal justere på dem.

Høj faglighed

I 2022 var det tid til sådan en undersøgelse, hvor vi spurgte både ordinære og associerede medlemmer. 39 ud af 43 indsendte deres besvarelse. Overordnet viste den, at et stort flertal er tilfredse. Nogle af de centrale resultater er:

- DFS lever op til vores forventninger – mener 79 procent
- DFS fremstår som en organisation med høj faglighed – mener 79 procent
- 86 procent er tilfredse med DFS' medlemskommunikation

Helt så højt nåede vi ikke på tre andre spørgsmål, men to tredjedele var enige i:

- at DFS er proaktiv og påvirker den folkeoplysende dagsorden
- at DFS fremstår som en organisation med relevante aktiviteter for medlemmerne
- at DFS er synlig nok i den offentlige debat

Endelig svarede over halvdelen:

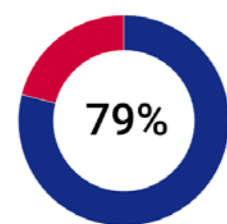
- at DFS formår at repræsentere sine forskellige medlemmer
- at DFS er en organisation, der tænker nyt og innovativt

Kun ganske få gav udtryk for, at de var direkte utilfredse. På flere spørgsmål var der nul procent, der var uenige i de positive vurderinger, og det dårligste resultat var 10 procent uenige. Resten svarede "delvist enige".

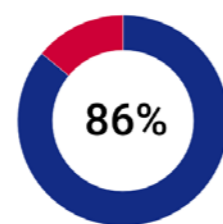
En organisationsleder satte spørgsmålstejn ved, om det er et mål i sig selv, at DFS er synlig i den offentlige debat, og en anden udtrykte forståelse for, at det er svært for DFS at repræsentere alle sine forskellige medlemmer.

Hvad mener DFS' medlemmer?

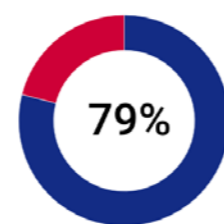
DFS' medlemsundersøgelse 2022

Mener, at DFS lever op til deres forventninger

Er tilfredse med DFS' medlemskommunikation

Mener, at DFS fremstår som en organisation med høj faglighed

Fire fritekstsvar fra undersøgelse:

"DFS SÆTTER IKKE TYDELIGE DAGSORDENER ELLER GØR SIG RELEVANT (NOK) FOR MEDIER, POLITIKERE OG BEFOLKNING."

"JEG ØNSKER MULIGHED FOR FÆLLES UDVIKLING AF IT-LØSNINGER SOM MEDLEMSSYSTEMER, ØKONOMISYSTEMER M.M."

"FINT NYHEDSBREV, GOD INDDRAGELSE I POLITISKE PROCESSER, DEJLIG MED EN KONTAKTPERSON I SEKRETARIATET."

"DFS ER NEM AT OVERTALE, HVIS MAN HAR EN GOD IDE. HOLD FAST I DET!"

"Vi er glade for resultatet, men vi er også kritiske bevidste om, at det, vi gør, skal skabe værdi for vores medlemmer. Derfor er det vigtigt for os at tage temperaturen på, om vores arbejde og tilbud stemmer overens med medlemmernes forventninger til os," siger fungerende sekretariatschef Natacha Holst Hansen og tilføjer:

"DFS' medlemmer varierer meget i størrelse, arbejdsform og emnemæssigt. Derfor overvejer vi hele tiden, hvordan vi skaber værdi for de forskellige medlemmer. At det ikke altid lykkes, kan vi også læse ud af medlemsundersøgelsen."

DFS' vigtigste opgaver

Netop prioriteringerne kan undersøgelsen hjælpe DFS med. Organisationslederne har svaret på, hvad de synes, DFS' vigtigste rolle er – med mulighed for at afgive flere svar.

Her ligger interessevaretagelse øverst. 82 procent mener, at en af DFS' vigtigste roller er "at interessevaretage og løfte folkeoplysende dagsordener via ministerier, kommuner, andre interesseorganisationer, politiske ordførere og medier.

72 procent svarer, at det er blandt de vigtigste opgaver "at styrke folkeoplysningens betydning og anerkendelse i Danmark". Herefter følger i prioriteret rækkefølge:

- Vidensdeling på tværs af medlemsorganisationerne
- Fælles repræsentation for medlemmerne
- Konkrete medlemsfordele som puljer og it-support

"Resultatet er guld værd. Vi er dykket langt ned i besvarelserne, så svarene kan bidrage til at forbedre og måske endda omprioritere vores indsatser overfor og sammen med vores medlemsorganisationer. I det tager vi højde for, at det godt kan give mening at tilbyde en medlemsfordel, som kun en fjerdedel af medlemmerne har brug for," siger Natacha Holst Hansen.

"Resultatet er guld værd for DFS", siger fungerende sekretariatsleder, Natacha Holst Hansen.

Organisationen Styr på arbejdsmiljøet og fornyelse i bestyrelsen

Januar 2022 lignede på mange måder de to foregående år: corona-nedlukning. Heldigvis varede det kun en måneds tid, og fra februar kunne samarbejdet på sekretariatet igen nyde godt af det daglige samvær og muligheden for at uundværet mødes med medlemsorganisationer og samarbejdspartnere.

Et vigtigt fremskridt for sekretariatets hverdag var også, at medarbejderne rykkede tættere på hinanden. Da vi oprindeligt flyttede ind i Højskolernes hus, var vi fordelt på to forskellige etager. Men fra årsskiftet 2022 blev vi samlet på 1. sal.

Tjek på arbejdsmiljøet

De bedre rammer for sekretariatets samarbejde afspejlede sig i den lovpligtige arbejdspladsvurdering (APV), som sekretariatschefen og tillidsrepræsentanten udarbejdede i november måned på baggrund af en spørgeskemaundersøgelse. Den viste stor tilfredshed med det psykiske arbejdsmiljø.

Der var enkelte kritiske bemærkninger til det fysiske arbejdsmiljø. Efterfølgende blev der iværksat tre initiativer for hele sekretariatet: en introduktion til husets sikkerhedsplaner, besøg af en ergoterapeut og et førstehjælpskursus.

Fornyelse i bestyrelsen

På årets repræsentantskabsmøde var der fornyelse i bestyrelsen. Fem bestyrelsesmedlemmer var på valg. John Meinert Jakobsen, AOF-Danmark, Ejnar Bo Pedersen, Ungdomsskoleforeningen og Henrik Christensen, DOF blev genvalgt. Nyvalgt til bestyrelsen blev Peter Munk Povlsen, Efterskoleforeningen og Benedikte Kaalund, FOF.

I 2022 organiserede bestyrelsen sine møder lidt anderledes end tidligere med skiftevis lange, tematiske møder og kortere, mere forretningsmæssige – og virtuelle – møder.

Bestyrelsen formand, Per Paludan Hansen, modtog i september en pris som anerkendelse af "en ekstraordinær indsats som leder og som foregangsperson for kommende generationer af ledere" i den internationale voksenundervisning. Han blev optaget i 'The International Adult and Continuing Education Hall of Fame'.

Som tidligere år samledes bestyrelsen og sekretariatet til et todages strategiseminar, denne gang på Sonnerupgård gods i Hvalsø.

Sofie Nymand Ammundsen

PERSONALE

Analysekonsulent Celia Skaarup vendte ikke tilbage fra sin barselsorlov, men opsagde sin stilling.

I stedet tiltrådte Sofie Nymand Ammundsen den 1. maj 2022 som analysekonsulent.

Frederik Thorkild Bjerglund Madirazza, som ved årets begyndelse var ansat i et barselsvikariat, blev fastansat fra 1. marts.

Studertermedarbejderne Signe Müller og Frederikke Kaal Laustsen forlod sekretariatet i begyndelsen af 2022.

Til gengæld tiltrådte studentermedarbejderne Simon Løffler Puggaard og Ina Merete Nørgaard i årets løb.

Med årets udgang fratrådte sekretariatschef Carolina Magdalene Maier.

Frederik Thorkild Bjerglund Madirazza

Resten

... og mange andre aktiviteter

I de foregående artikler har vi beskrevet nogle af de aktiviteter, der har fyldt mest i DFS' arbejde i 2022. Her følger en kort omtale af nogle af de mange andre sager, vi har arbejdet med.

Fra Folkeoplysningens telt på Folkemødet.

Corona

I januar tog vi den sidste runde med corona og nedlukning. Sammen med aftenskoler rundt om i landet fik DFS sat fokus på en urimelig forskelsbehandling, hvor private kursusudbydere måtte holde åbent, men folkeoplysende skoler var lukket ned.

Faste kursister oplevede, at de ikke kunne deltage i bevægelsesfag i aftenskolerne, men kunne gøre præcis det samme i det nærliggende fitnesscenter. Samme forskel blev der gjort mellem daghøjskoler og VUC.

Vi nåede ikke at ændre nedlukningsreglerne, men det lykkedes at få folkeoplysningen med i samme genåbningsrunde som resten af kulturen. Kompensationspuljen til aftenskoler daghøjskoler og folkeuniversiteter blev også forlænget til genåbningsdatoen den 31. januar.

Folkemødet

Folkemødet i Allinge vendte i 2022 tilbage til den normale form, og DFS kunne igen tilbyde medlemmerne mulighed for at gennemføre et debatarrangement i Folkeoplysningens Telt. Lidt forandring var der dog, da teltet i år var rykket til et hyggeligt klippeområde på Bertel Haarders Vej lige over for Domen på Cirkuspladsen.

I alt 16 events blev det til, herunder DFS' eget "Maier og Monopolet" om demokratiske dilemmaer, og repræsentanter for DFS deltog i debatter andre steder. DFS var også med til at uddele Folkemødets Dialogpris til borgmester Marie Stærke fra Køge.

Moms på folkeoplysning?

Lige inden sommerferien sendte styrelsen et såkaldt 'styresignal' i høring, der sætter rammerne for, hvordan moms på bl.a. folkeoplysende undervisning skal administreres fremover.

Inden da havde DFS været i dialog med politikere, embedsværket og pressen i et forsøg på at forklare, at folkeoplysningen er en særegen størrelse, der adskiller sig fra det kommercielle marked. Heldigvis blev der lyttet, for det foreløbige styresignal lagde op til, at en stor del af folkelysningen fortsat fritages for moms.

Der er imidlertid fortsat en række uafklarede forhold for skoler og foreninger, der udbyder undervisning under Folkeoplysningsloven, hvilket DFS gjorde Skattestyrelsen opmærksom på i et høringssvar. DFS forventer, at det endelige styresignal udsendes i løbet af 2023 med virkning fra 2024.

Puljer

2,2 mio. kroner uddelte DFS fra de tre faste puljer. Hovedparten gik til udviklingsprojekter, hvor de fleste handlede om trivsel i fællesskaber og bæredygtighed. En mindre beløb gik til driftsstøtte til mindre medlemsorganisationer.

Af mange grunde fyldte puljearbejdet mere end normalt:

- 1) Der var flere ansøgere.
- 2) Vi modtog afrapporteringer tilbage fra 2019 pga. corona-udsættelser.
- 3) Vi gjorde klar til en ændring i årsrytmen, og
- 4) Kulturministeriets puljer anvender fremover to-årige projektperioder.

It

DFS' medlemsorganisationer har adgang til gratis it-support og mulighed for at få støtte til it-udviklingsprojektet, begge dele hos vores samarbejdspartner Solid-it. Det sidste gjorde fire medlemmer brug af.

DFS hoster også 10 medlemsorganisationers hjemmeside. I 2022 blev det en gratis ydelse.

Vores egne medier

DFS har sin egen hjemmeside og nyhedsbrev. Derudover er vi aktive på Facebook, Twitter og LinkedIn.

Abonnementstallet på nyhedsbrevet steg til over 1.800. En stor del af de nye abonnenter var nyvalgte medlemmer af kommunalbestyrelserne og af folkeoplysningsudvalgene. Betydeligt flere abonnenter åbnede nyhedsbrevene, sammenlignet med foregående år. En læserundersøgelse indikerede en bred tilfredshed med formatet, hyppighed og antal artikler, men gav også flere ideer til, hvordan vi kan forbedre det.

På Facebook nåede vores opslag ud til næsten dobbelt så mange som i 2021, og vi har næsten fordoblet vores følgere på LinkedIn, men vi fik ikke løftet vores tilstedeværelse på Twitter og LinkedIn som planlagt.

Det er få år siden, at vi fik en helt ny hjemmeside. I 2022 har vi holdt os til mindre forbedringer. Dog fik vi kraftigt opgraderet præsentationen af, hvordan man bliver medlem af DFS, og hvilke medlemsfordele der følger med.

Debatindlæg

Læserbreve, kommentar og kronikker er et vigtigt redskab til at komme ud med DFS' synspunkter. I 2022 blev disse debatindlæg bragt i andre medier på vegne af DFS'.

"Det er den samme smittefare. Men reglerne er forskellige". Om nedlukningsproblemer. Per Paludan Hansen, Jyllands-Posten, 11. januar.

"Folkeoplysningen er et springbræt til beskæftigelse" (Kronik). Om folkeoplysningens bidrag til VEU og beskæftigelse. Per Paludan Hansen, Avisen Danmark, 9. marts 2022.

"Regulering er ikke det bedste værn mod hadefulde tale på sociale medier. Det er demokratisk dannelse". Per Paludan Hansen, Kristeligt Dagblad, 10. marts 2022.

"Skriv folkeoplysningen ind i nyt regeringsgrundlag" (Kronik). Om DFS' input til et kommende regeringsgrundlag, Per Paludan Hansen, Kristeligt Dagblad, 26. september.

"Tag nødråbet fra de foreningsfrivillige alvorligt". Om bureaukratisk benspænd og administrativt bøvl. Per Paludan Hansen, Jyllands-Posten, 2. oktober.

Medieabonnementer

Medlemmerne kan være med i et fælles DFS-abonnement på en række af Altingets tema-portaler. Ved fornyelsen i 2022 var syv, der benyttede sig af den mulighed.

Også mediesøgning via Infomedia kan medlemmerne få adgang til via et fællesabonnement. Det gjorde to medlemsorganisationer i årets løb.

Ny strategi

Kort før jul tog bestyrelsen en vigtig beslutning, da den lagde linjen for DFS' arbejde i de kommende fire år med strategien: "Folkeoplysning for samtiden og fremtiden".

Med afsæt i strategien kan DFS kaste sig fuldt ud ind i arbejdet for at styrke folkeoplysningens arbejde med:

- den folkelige grønne omstilling
- sundhed og mental trivsel, især blandt unge
- menneskers livslange læring og fleksible adgang til uddannelse og arbejdsliv.

Før vedtagelsen var gået en grundig behandling på først et bestyrelsesmøde, dernæst arbejde i sekretariatet, derefter bestyrelsens og sekretariatets fælles strategiseminar i november, som gav input til yderligere bearbejdning frem mod den endelige version.

DFS' medlemmer og associerede medlemmer

Medlemmer

- AOF
- Atlantsammenslutningen
- Coop
- Daghøjskoleforeningen
- DAOS
- Dansk Kvindesamfund
- DOF
- DATS
- DEO
- Efterskoleforeningen
- Europabevægelsen
- FN-forbundet
- Folk & Sikkerhed
- Folkehøjskolerne
- FOF
- Folkeuniversiteterne i Danmark
- Folkeuniversitetets Komitestyrelse
- Folkevirke
- Fora
- Foreningen NORDEN
- Frie Fagskoler
- Friskolerne
- Fritid & Samfund
- Grundtvigsk Forum

- Grænseforeningen
- Grøn Hverdag
- Komiteen for Sundhedsoplysning
- Korliv
- Kulturhusene i Danmark
- Kvindernes U-landsudvalg
- LOF
- Netværk for Økologisk Folkeoplysning og Praksis
- Nyt Europa
- S sammenslutningen af Lokalarkiver
- S sammenslutningen af Lokale Radio- og TV-stationer
- SFOF
- Ungdomsskoleforeningen

Associerede medlemmer

- AFS Interkultur
- AKKS
- Amatørmusik Danmark
- Danmarks Biblioteksforening
- Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig
- Den frie Lærerskole
- Ungdomsskolelederne

DFS' bestyrelse

Per Paludan Hansen

Valgperiode 2021-2023 – Formand for bestyrelsen - Sekretariatsleder i LOF

John Meinert Jacobsen

Valgperiode: 2022-2024 – Administrerende direktør i AOF-Danmark

Marlene Berth Nielsen

Valgperiode: 2021-2023 – Souschef og udviklingskonsulent i oplysningsforbundet FORA

Randi Jensen

Valgperiode 2021-2023 – Sekretariatsleder i Foreningen af Daghøjskoler

Lise Korsgaard

Valgperiode 2021-2023 – Sekretariatsleder – Grundtvigsk Forum

Henrik Christensen

Valgperiode 2022-2024 – Sekretariatsleder i DOF

Ejnar Bo Pedersen

Valgperiode 2022-2024 – Sekretariatschef i Ungdomsskoleforeningen

Benedikte Kaalund

Valgperiode 2022-2024 – Sekretariatsleder i FOF

Peter Munk Povlsen

Valgperiode 2022-2024 – Medlem af Efterskoleforeningens bestyrelse

Lars Bangert Struwe

Valgperiode 2021-2023 – generalsekretær – Atlantsammenslutningen

Stine Hohwü-Christensen

Udviklingskonsulent – Medarbejderrepræsentant

Netværk i DFS

- Bæredygtighedsnetværk
- Folkeoplysningens Kommunikationsnetværk (FoKo)
- Netværk for mindre organisationer
- Netværk om foreninger og banker
- Sekretariatsledernetværk
- Strategisk Forum

Oversigt over DFS-repræsentation i eksterne repræsentantskaber, råd og nævn

Bibeskæftigelsesnævnet:

Flemming Jørgensen, (tidligere bestyrelsesmedlem i DFS)

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA), repræsentantskabet:

Randi Jensen, Daghøjskoleforeningen

Den uafhængige Politiklagemyndighed:

Ejnar Bo Pedersen, Ungdomsskoleforeningen

Det Danske Kulturinstitut: repræsentantskabet:

Vibeke Sonntag Larsen
(tidligere bestyrelsesmedlem i DFS)

Dommerudnævnelsesrådet:

Knud-Erik Terkelsen, Grænseforeningen

Pressenævnet:

Marlene Borst Hansen,
Foreningen af Folkehøjskoler i Danmark
John Meinert Jacobsen, AOF Danmark

Rådet for Menneskerettigheder:

Rasmus Nørlem, DEO

Rådet for Voksen- og Efteruddannelse (VEUrådet):

John Meinert Jacobsen, AOF Danmark

Samarbejdsudvalget mellem oplysningsforbundene, DUF, Idrætten, KL, Folkeoplysningsudvalgene og

Dansk Folkeoplysnings Samråd:

Carolina Magdalene Maier, DFS

Dansk Folkeoplysnings Samråd er en paraplyorganisation for 37 landsdækkende folkeoplysende organisationer. Vores hovedopgave er at styrke folkeoplysningens vilkår og vedkommenhed i Danmark. Det gør vi gennem betjening af vores medlemsorganisationer, politisk interessevaretagelse og etablering af samarbejder og partnerskaber med både medlemsforeninger og eksterne partnere.

